

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Мощича Остапа Олександровича був затверджений рішенням вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика від 12.12.2018, протокол № 10.

Науковий керівник:

- Бекетова Галина Володимирівна, професор кафедри педіатрії, дитячої неврології та медичної реабілітації Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України.

Термін виконання роботи: 2018-2026 роки.

Всі розділи індивідуального плану наукової роботи аспіранта Мощича Остапа Олександровича виконані своєчасно в установлені терміни, що підтверджено результатами піврічної (проміжної), підсумкової (річної) та заключної атестації.

Дослідження проведені своєчасно і в повному обсязі із застосуванням сучасних та інформативних методів.

3. Актуальність теми дисертації.

Актуальність дослідження зумовлена визнанням гастроезофагеальної рефлюксної хвороби (ГЕРХ) «захворюванням XXI століття» через її безпрецедентно високу поширеність та стрімке зростання частоти виявлення, яка серед дітей та підлітків в Україні за останні 20 років збільшилась у 5,5 рази. ГЕРХ супроводжується високою вірогідністю формування тяжких ускладнень (ерозивного езофагіту, стравоходу Барретта, аденокарциноми), що призводить до суттєвого навантаження на систему охорони здоров'я та має значні соціально-економічні наслідки. Оскільки підлітковий вік є критичним періодом морфо-функціональної, метаболічної та психо-вегетативної перебудови («вікова криза 15–17 років»), своєчасна діагностика та корекція патології на цьому етапі є стратегічним завданням для запобігання хронізації процесу та інвалідизації у дорослому віці. Водночас відсутність уніфікованих алгоритмів прогнозування та недостатнє врахування патогенетичної ролі «низькорівневого запалення» на тлі ожиріння, а також психологічних і метаболічних розладів, ускладнюють вчасне виявлення груп ризику. Тому

комплексний аналіз статистично значущих факторів ризику із застосуванням математичного моделювання, оцінки функціональних можливостей та ідентифікації індивідуальних «метаболічних блоків» методом ГХ-МС є необхідним для розробки алгоритму диференційованої терапії, що сприятиме підвищенню точності діагностики та впровадженню персоналізованих профілактичних заходів для збереження здоров'я підлітків.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження аспіранта Мощича Остапа Олександровича на тему «Клініко-патогенетичне обґрунтування диференційованої терапії підлітків з гастроєзофагеальною рефлюксною хворобою» виконано в межах НДР кафедри педіатрії, дитячої неврології та медичної реабілітації «Клініко-патогенетичні та психологічні особливості формування соматичної патології у дітей і підлітків та удосконалення лікувально-профілактичних заходів» (№ держреєстрації 0119 U 100944), керівник НДР – член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України, професор кафедри педіатрії, дитячої неврології та медичної реабілітації Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика Бекетова Г.В. та є фрагментом даної науково-дослідної роботи.

5. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Аспірантом Мощичем Остапом Олександровичем вперше:

- за період з 1999 по 2019 роки здійснено ретроспективний аналіз частоти виявлення, тривалості перебігу, клініко-анамнестичних та інструментальних особливостей ГЕРХ у дітей різних вікових груп і з'ясовані сучасні тенденції перебігу захворювання;

- визначені статистично значимі комбінації факторів ризику формування ГЕРХ та ерозивних рефлюкс-езофагітів у підлітків та створені відповідні прогностичні математичні моделі;

- вивчена роль метаболічних маркерів залежно від клінічної форми ГЕРХ у підлітків та виявлені комплексні метаболічні розлади у білковому, вуглеводному та ліпідному обміні речовин, що є особливо виразними у пацієнтів з ерозивним рефлюкс-езофагітом у поєднанні з НМТ/ожирінням;

- на експериментальній моделі з'ясована патогенетична роль глутамат-індукованого (аліментарного) ожиріння у формуванні ГЕРХ у експериментальних тварин;

- комплексно вивчені функціональні можливості, клініко-анамнестичні, психо-вегетативні та метаболічні особливості ГЕРХ у підлітків залежно від клінічної форми захворювання, що стало підґрунтям для створення алгоритму диференційованого лікування;

6. Нові науково обґрунтовані теоретичні та / або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Практичне значення роботи полягає в тому, що було:

1. Розроблена та впроваджена авторська комп'ютерна програма інтегральної експрес-оцінки стану здоров'я підлітка, що дозволяє об'єктивно визначити вегетативний статус (індекс Кердо) та рівень адаптаційних функціональних можливостей, що підтверджено Патентом України на корисну модель № 143026 від 10.07.2020 р

2. Створені математичні моделі прогнозу (ММП) виникнення ГЕРХ та ерозивного рефлюкс-езофагіту у підлітків на основі комбінації статистично значущих факторів ризику (генетичних, психо-соматичних, анатомічних та інфекційних), що забезпечує раннє виявлення груп високого ризику.

3. Розроблений алгоритм прогнозування, діагностики та диференційованого лікування ГЕРХ у підлітків, який, на відміну від стандартної терапії, включає персоналізовану корекцію «метаболічних блоків» (за результатами ГХ-МС скринінгу сечі), відновлення мікробіому та психологічний супровід.

авторська комп'ютерна програма оцінки стану здоров'я (інтегральної оцінки вегетативного статусу та функціональних можливостей дітей і підлітків), пріоритетність якої підтверджена Патентом на корисну модель № 143026 від 10.07.2020 року "Спосіб оптимізації оцінки загального стану організму людини за допомогою алгоритму комплексної оцінки стану хворого на підставі аналізу типових патологічних процесів та функціональних можливостей організму", впроваджена у практику роботи наступних закладів охорони здоров'я: КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зинаїди» Сумської міської ради (акт впровадження від 30.05.2025), КНП

«ЦПМСД №2» Голосіївського району м. Києва (акт впровадження від 05.11.2025).

7. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Аспірант Мошич Остап Олександрович особисто провів клініко-анамнестичне та параклінічне обстеження 187 підлітків віком 15–17 років (81 пацієнт із GERX та 106 школярів групи порівняння), здійснив ретроспективний аналіз 6785 архівних карт стаціонарних хворих за 20 років, а також виконав експериментальне дослідження на 50 білих щурах, що забезпечило високу репрезентативність та достовірність результатів. Результати анамнестичних (за розробленим автором опитувальником на 68 питань), клінічних, психодіагностичних (опитувальник STAI), функціональних (авторська комп'ютерна програма, Патент № 143026), лабораторних (ГХ-МС скринінг органічних кислот) та інструментальних методів вносились у сформовану базу даних. Статистична обробка отриманих даних здійснювалася загальноприйнятими методами варіаційної статистики з використанням пакету прикладних програм Microsoft Excel 2021, SAS OnDemand for Academics та IBM SPSS Statistics (IBM Corp, США). Рівень значущості прийнято $p < 0,05$. Статистична оцінка якісних параметрів представлена у відсотках (%) та абсолютних величинах (n), для аналізу статистичної різниці номінальних даних використовували таблицю частот і χ^2 Пірсона.

Нормальність розподілу оцінювали за критеріями Шапіро-Уїлка та Колмогорова-Смирнова. Числові дані з нормальним розподілом представлені у вигляді ($M \pm m$), де M – середнє значення, m – стандартна похибка середнього; для їх порівняння використовували t-критерій Стьюдента або однофакторний дисперсійний аналіз ANOVA. Дані, що не відповідали нормальному розподілу (зокрема показники тривожності), представлені у вигляді медіани та кватилів Me [25 %; 75 %], для їх порівняння використовували U-критерій Манна-Уїтні. Кореляційний зв'язок досліджували за допомогою рангової кореляції Спірмена. Для виділення статистично значущих комбінацій факторів ризику та створення математичних моделей прогнозу (ММП) застосовували моно- та мультіваріантний аналіз, а також покроковий дискримінантний аналіз Фішера. Надійність створених моделей підтверджена розрахунком їх прогностичної чутливості, специфічності та прогностичної цінності.

8. Апробація результатів дисертації.

Основні результати досліджень було представлено та схвалено на науково-практичних конференціях: науково-практичній конференції з міжнародною участю “Х Академічна школа педіатрії” (9-11.06.2022 року, м.Київ (у on-line форматі); “ХІ Академічна школа педіатрії” (7-10.10.2022

року, м.Київ (у on-line форматі); “XII Академічна школа педіатрії” (1-4.03.2023 року, м.Київ (у on-line форматі); науково-практичній конференції з міжнародною участю “XIII Академічна школа педіатрії” (12-15.10.2023 року, м.Київ (у змішаному форматі); “XIV Академічна школа педіатрії” (29.02-3.03.2024 року, м.Трускавець (у on-line та off-line форматі); “XV Академічна школа педіатрії” (8.10-11.10.2024 року, Буковель (у on-line та off-line форматі), “XVI Академічна школа педіатрії” (27.02-2.03.2025 року, м. Трускавець (у on-line та off-line форматі), “XVII Академічна школа педіатрії” (15.10-18.10.2025 року, м. Львів (у on-line та off-line форматі).

9. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації.

За темою дисертації опубліковано 9 наукових праць у фахових виданнях, що відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України.

Праці, у яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Сміян О. І., Січненко П. І., Мощич О. П., Горбась В. А., Гірін С. В., Іванушко О. В., Мощич О. О. Досвід застосування алгоритму комплексної оцінки стану організму у дітей з хронічною гастроуденальною патологією. Східноукраїнський медичний журнал. 2020; 8 (1): 52-71. DOI [https://doi.org/10.21272/eumj.2020;8\(1\):52-71](https://doi.org/10.21272/eumj.2020;8(1):52-71).

2. Бекетова Г. В., Мощич О. О. Фактори ризику формування гастроєзофагальної рефлюксної хвороби та ерозивних уражень стравоходу у підлітків. Здоров'я дитини. 2024; 19 (8): 501-509. DOI <https://doi.org/10.22141/2224-0551.19.8.2024.1775> (журнал входить до міжнародної наукометричної бази даних Scopus).

3. Мощич О. О., Непорада К. С., Бекетова Г. В., Мощич О. П. Вміст цитокінів у слизовій оболонці стравоходу щурів із глутаматіндукованим ожирінням за умов періодичного введення мультипробіотика. Фізіологічний журнал. 2024; 70 (6): 48-54. DOI <https://doi.org/10.15407/fz70.06.048> (журнал входить до міжнародної наукометричної бази даних Scopus).

4. Бекетова Г. В., Мощич О. О., Погорелова К. Г., Кобилинська Л. І. Ретроспективний аналіз частоти й особливостей гастроєзофагальної рефлюксної хвороби у дітей за 20 років. Здоров'я дитини. 2025; 20 (2): 107-116. DOI <https://doi.org/10.22141/2224-0551.20.2.2025.1800> (журнал входить до міжнародної наукометричної бази даних Scopus).

5. Бекетова Г. В., Мощич О. О., Маліновська Д. О., Бекетова Н. В., Мощич О. П. Особистісна та ситуативна тривожність, вегетативний статус

і функціональні можливості підлітків з гастроєзофагальною рефлюксною хворобою. Східноукраїнський медичний журнал. 2025; 13 (2): 513-525. DOI [https://doi.org/10.21272/eumj.2025;13\(2\):513-525](https://doi.org/10.21272/eumj.2025;13(2):513-525) (журнал входить до міжнародної науковометричної бази даних Scopus).

6. Бекетова Г. В., Маліновська Д. О., Мошич О. О., Климова Ю. В., Бекетова Н. В. Ожиріння та його наслідки для здоров'я дітей, підлітків і дорослих: що на сьогодні відомо? Східноукраїнський медичний журнал. 2025; 13 (4): 974-992. DOI [https://doi.org/10.21272/eumj.2025;13\(4\);974-992](https://doi.org/10.21272/eumj.2025;13(4);974-992) (журнал входить до міжнародної науковометричної бази даних Scopus).

7. Бекетова Г. В., Мошич О. О., Маліновська Д. О., Мошич О. П. Метаболічні особливості гастроєзофагальної рефлюксної хвороби у підлітків. Східноукраїнський медичний журнал. 2025; 13 (3): 654-666. DOI [https://doi.org/10.21272/eumj.2025;13\(3\):654-666](https://doi.org/10.21272/eumj.2025;13(3):654-666) (журнал входить до міжнародної науковометричної бази даних Scopus).

8. Moshchych O. O., Beketova G. V., Nikitina N., Stepanova L. The level of cytokines in the esophageal mucosa of rats with glutamate-induced obesity. Slovak international scientific journal. 2021; (57): 7-10.

9. Сміян О. І., Січненко П. І., Горбась В. А., Мошич О. П., Гірін С. В., Іванушко О. В., Мошич О. О. Патент на корисну модель № 143026 «Спосіб оптимізації оцінки загального стану організму людини за допомогою алгоритму комплексної оцінки стану хворого на підставі аналізу типових патологічних процесів та функціональних можливостей організму» від 10.07.2020 року.

10. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

У процесі виконання дисертації здобувачем особисто відібрано та проаналізовано вітчизняну та іноземну наукову літературу з проблеми, яка вивчалася, визначено мету і завдання дослідження, а також здійснено всі клінічні обстеження. Автором дисертації самостійно проводилась оцінка й інтерпретація даних анамнестичного, клінічного, інструментальних та лабораторного методів дослідження. Проведено статистичну обробку отриманих результатів, їх інтерпретацію, сформульовано основні положення, висновки та практичні рекомендації.

У наукових публікаціях, написаних у співавторстві, дисертантові належить аналіз літературних даних, результати обстеження пацієнтів, статистична обробка даних, участь у підготовці текстів статей до друку.

11. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації на етапі планування роботи та повторної біоетичної експертизи

дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики.

За результатами відкритого розгляду матеріалів дисертацій на засіданні Комісії з питань етики НМАПО імені П. Л. Шупика. Аспірантом Мощичем Остапом Олександровичем вчасно представлені всі матеріали в комісію з питань етики НМАПО імені П. Л. Шупика з метою проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики. За висновком встановлено повну відповідність діючим нормам і стандартам, а також матеріалам, поданим на етапі планування роботи.

12. Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення.

Дисертацію представлено на 222 сторінках друкованого тексту. Вона складається зі вступу, аналітичного огляду літератури, розділу, у якому описано матеріали та методи дослідження, трьох розділів щодо результатів власних досліджень, висновків, практичних рекомендацій та списку використаної літератури. Список літературних джерел містить 320 найменувань, із них 21 кирилицею та 299 латиницею; основний текст роботи займає 200 сторінок. Дисертаційна робота ілюстрована 23 таблицями та 14 рисунками.

13. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспіранта Мощича Остапа Олександровича, всі інші цитовані наукові результати супроводжуються посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

14. Набуття теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей.

Аспірантом Мощичем Остапом Олександровичем здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Климова Юлія Вікторівна оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також за результатами фахового семінару від 12.06.2026 встановлено, що результати виконаного наукового дослідження вирішують важливе наукове завдання – удосконалення прогнозування та розробка алгоритму диференційованої терапії ГЕРХ у підлітків на підставі експериментального вивчення патогенетичної ролі аліментарного ожиріння, клініко-інструментальних, метаболічних, психо-вегетативних особливостей перебігу захворювання та факторів ризику розвитку його неерозивних та ерозивних клінічних форм, що дає змогу підвищити точність ранньої діагностики патології та впровадити персоналізовані лікувально-профілактичні заходи для запобігання ускладненням. Дисертація аспіранта Мощича Остапа Олександровича на тему «Клініко-патогенетичне обґрунтування диференційованої терапії підлітків з гастроєзофагеальною рефлюксною хворобою» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 228 Педіатрія повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40, та може бути представлена до захисту у спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Головуюча на засіданні

фахового семінару,

завідувачка кафедри педіатрії, дитячої
неврології та медичної реабілітації
НУОЗ України імені П. Л. Шупика
к.мед.н., доцент

Оксана НАЗАР

Рецензенти:

доцент кафедри педіатрії, дитячої
неврології та медичної реабілітації
НУОЗ України імені П. Л. Шупика
к.мед.н., доцент

Оксана СОЛДАТОВА

доцент кафедри педіатрії, дитячої
неврології та медичної реабілітації
НУОЗ України імені П. Л. Шупика
к.мед.н., доцент

Ірина ГОРЯЧЕВА